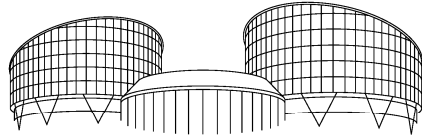

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A PATRA

CAUZA ANDI MARIUS IONESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 24481/15)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

29 martie 2022

Hotărârea este definitivă. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Andi Marius Ionescu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-un comitet compus din:

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *președinte*,

Iulia Antoanella Motoc,

Pere Pastor Vilanova, *judcători*,

și Ilse Freiwirth, *grefier adjunct de secție*,

Având în vedere:

cererea nr. 24481/15, îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Andi Marius Ionescu („reclamantul”), născut în 1975 și domiciliat în București, reprezentat de N. Popescu, avocat în București, a sesizat Curtea la 18 mai 2015, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”),

decizia de a aduce prezenta cerere la cunoștința guvernului român („Guvernul”), reprezentat de agentul guvernamental, doamna O. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, capătul de cerere întemeiat pe imposibilitatea reclamantului să interogheze un martor protejat ori să solicite audierea acestuia [art. 6 § 1 și § 3 lit. d) din Convenție] și de a declara inadmisibile celelalte capete de cerere,

observațiile părților,

După ce a deliberat în camera de consiliu, la 8 martie 2022,

Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

OBIECTUL CAUZEI

1. Cererea are ca obiect condamnarea reclamantului în urma unui proces penal în cursul căruia acesta susține că nu a avut posibilitatea, în nicio fază procesuală, să interogheze sau să solicite audierea unui martor protejat a cărui declarație făcută în cursul anchetei penale a constituit baza stabilirii vinovăției sale [art. 6 § 1 și 3 lit. d) din Convenție].

2. În iunie 2011, agenți din cadrul Direcției Anticorupție au organizat o acțiune pentru a depista infracțiuni de corupție prezumtiv comise de polițiști din cadrul secției din care făcea parte și reclamantul. I.N., investigator sub acoperire, a fost folosită pentru a strânge informații cu ajutorul unor echipamente audio-video.

3. În noaptea de 7 iunie 2011, I.N. a fost reținută de colegii reclamantului și apoi condusă la secția de poliție în cadrul unei anchete sub bănuiala de prostituție. La 8 iunie 2011, fiind pusă în libertate, I.N. a întocmit un proces-verbal și le-a furnizat organelor de anchetă înregistrări audio-video realizate în timpul reținerii sale. Aceasta l-a acuzat pe reclamant că a supus-o unei percheziții corporale cu încălcarea normelor procedurale (potrivit acesteia, reclamantul a dezbrăcat-o complet și a lăsat-o în pielea goală pentru o perioadă de timp). Astfel cum reiese din dosar, înregistrarea a fost întreruptă

brusc chiar înainte de pretinsa percheziție cu încălcarea normelor procedurale. S-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale față de reclamant și trimiterea sa în judecată în fața Tribunalului București pentru purtare abuzivă [art. 250 alin. (3) C. pen.].

4. La 23 aprilie 2013, reclamantul, asistat de un avocat ales, a solicitat Tribunalului București citarea lui I.N., devenită martor cu identitate protejată, pentru a putea să îi pună întrebări. I.N. a fost citată de mai multe ori (la 8 și 21 mai, 12 și 18 iunie, 17 iulie și 19 noiembrie 2013), dar nu s-a prezentat niciodată. La 8 mai 2013, instanța a decis să acorde părților acces pentru studierea înregistrărilor audio-video. La 11 și 17 iunie 2013, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a informat instanța despre imposibilitatea de a aduce în fața instanței pe martorul cu identitate protejată, I.N. (potrivit unui proces-verbal întocmit la 25 februarie 2013 de agentul de poliție C.P., I.N. nu mai făcea parte din Ministerul de Interne și plecase din țară). La 3 decembrie 2013, instanța a ridicat din oficiu problema imposibilității audierii martorei I.N. (art. 329 C. proc. pen.) și a decis să ia în considerare înregistrările audio-video. Reclamantul a contrazis versiunea lui I.N. asupra faptelor, a precizat că activitatea sa în noaptea evenimentelor s-a limitat doar la fotografierea acesteia și la prelevarea amprentelor acesteia, a subliniat că nicio altă probă (în afară de procesul-verbal întocmit la 8 iunie 2011 de I.N.) nu a confirmat acuzațiile de purtare abuzivă și a subliniat că înregistrarea audio-video se întrerupsese brusc chiar înainte de faptele care stau la baza la învinuirii sale, astfel încât era lipsită de relevanță.

5. Prin sentința penală din 18 decembrie 2013, Tribunalul București l-a achitat pe reclamant, reținând că faptele care au stat la baza acuzațiilor nu au fost confirmate de nicio probă. În ceea ce privește declarațiile lui I.N., consemnate în procesul-verbal întocmit la 8 iunie 2011, instanța a considerat că acestea nu erau în măsură să justifice condamnarea reclamantului, cu atât mai mult cu cât martora nu s-a prezentat în fața instanței pentru a fi ascultată personal în conformitate cu principiul contradictorialității. Procurorul a declarat apel împotriva sentinței și a insistat asupra ultimei fraze pronunțate de reclamant chiar înainte de întreruperea înregistrărilor („uite aici...aoleu...acum ne dăm de gol...”) care, potrivit susținerii sale, se corobora cu procesul-verbal întocmit de I.N. și confirma acuzațiile formulate de I.N. În fața Curții de Apel București, reclamantul, asistat de avocat, a susținut că declarațiile martorei I.N. nu au fost confirmate de nicio probă.

6. Prin decizia penală din 16 decembrie 2014, Curtea de Apel București a admis apelul parchetului și l-a condamnat pe reclamant la 2 luni de închisoare pentru purtare abuzivă. Curtea de apel a considerat că I.N., investigator sub acoperire, a fost supusă unei percheziții corporale cu încălcarea normelor procedurale și că procesul-verbal întocmit la 8 iunie 2011 se corobora cu înregistrările audio, în special cu ultimele propoziții înregistrate înainte de întrerupere. Curtea de apel a adăugat că are competență

de reapreciere a probelor și că nu s-au identificat încălcări procedurale în administrarea probelor.

7. Reclamantul denunță condamnarea sa în urma unui proces penal în care susține că nu a avut posibilitatea, în nicio fază procesuală, să îi pună întrebări martorei I.N. ori să solicite audierea acesteia, deși declarațiile făcute de aceasta în procesul-verbal întocmit la 8 iunie 2011 au constituit baza pentru stabilirea vinovăției sale [art. 6 § 1 și 3 lit. d) din Convenție].

MOTIVAREA CURȚII

8. Constatând că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate în sensul art. 35 din Convenție, Curtea îl declarată admisibil.

9. În ceea ce privește condamnarea reclamantului în lipsa posibilității de a solicita audierea martorei I.N., Curtea va examina acest capăt de cerere în raport cu dispozițiile coroborate ale art. 6 § 1 și 3 lit. d) din Convenție [*Schatschaschwili împotriva Germaniei* (MC), nr. 9154/10, pct. 100, CEDO 2015], în lumina principiilor relevante enunțate în hotărârile *Al-Khawaja și Tahery împotriva Regatului Unit* (MC) (nr. 26766/05 și 22228/06, pct. 118-147, CEDO 2011), *Schatschaschwili* (citată anterior, pct. 100-130) și *Asani împotriva Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei* (nr. 27962/10, pct. 36-37, 1 februarie 2018).

10. În primul rând, se impune constatarea că martora protejată I.N., citată în fața tribunalului, nu s-a prezentat niciodată pentru a oferi părților posibilitatea de a o audia (*supra*, pct. 4). Tribunalul a constatat, chiar înainte de pronunțarea sentinței, imposibilitatea de a o audia pe baza informațiilor furnizate de agentul de poliție C.P., referitoare la plecarea lui I.N. în străinătate (*supra*, pct. 4). Rezultă astfel că, în pofida informațiilor privind prezența sa pe teritoriul altui stat, autoritățile române au continuat să o citeze pe această martoră în vederea prezentării sale în România și nu au depus niciun efort pentru a încerca să o localizeze (*supra*, pct. 4; a se vedea, *mutatis mutandis*, *Colac împotriva României*, nr. 26504/06, pct. 49-50, 10 februarie 2015; și, *a contrario*, *Tseber împotriva Republicii Cehe*, nr. 46203/08, pct. 50-52, 22 noiembrie 2012). Reamintind, în lumina principiilor enunțate la pct. 9 *supra*, că lipsa unor motive întemeiate pentru neprezentarea unui investigator sub acoperire nu este în sine decisivă, ci constituie un element important pentru aprecierea caracterului echitabil al procesului, Curtea consideră că, în circumstanțele cauzei, nu se poate considera că instanțele au depus toate eforturile rezonabile pentru a asigura prezentarea martorei I.N. (a se vedea, *a contrario*, *Schatschaschwili*, pct. 139-140; *Lučić împotriva Croației*, nr. 5699/11, pct. 80, 27 februarie 2014; și *mutatis mutandis*, *Colac*, pct. 48-50).

11. În continuare, deși este adevărat, astfel cum susține Guvernul, că era vorba de un proces-verbal, nu o declarație oficială făcută de I.N.,

Curtea constată totuși că instanța de apel și-a întemeiat hotărârea de condamnare, cel puțin într-o măsură decisivă, pe declarațiile făcute de I.N. în procesul-verbal întocmit la 8 iunie 2011 și că nu s-a putut desfășura nicio confruntare directă între aceasta și reclamant, nici în cursul procesului, nici în faza actelor premergătoare (*supra*, pct. 3-6). Într-adevăr, declarațiile martorei I.N. se coroborau, în opinia curții de apel, cu înregistrările audio (*supra*, pct. 3 și 6), dar, în circumstanțele prezentei cauze, Curtea este dispusă să admită că, fără a constitui unicul element sau unul determinant pentru condamnarea reclamantului, declarațiile martorei I.N. aveau o anumită importanță, sau chiar una însemnată, iar administrarea lor a cauzat dificultăți apărării (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Valdhuter împotriva României*, nr. 70792/10, pct. 49, 27 iunie 2017).

12. În ceea ce privește elementele compensatorii necesare pentru a contrabalansa dificultățile cauzate apărării de imposibilitatea audierii în contradictoriu a martorei I.N., deși reclamantul a avut posibilitatea de a-și prezenta propria versiune asupra faptelor negând acuzațiile formulate împotriva sa și deși înregistrările audio-video au fost puse la dispoziția părților (*supra*, pct. 4), alte elemente sunt discutabile. Astfel, trebuie amintit că I.N., singurul martor al acuzării, nu a fost audiată niciodată în fața instanțelor și, prin urmare, nici reclamantul, nici avocatul său nu au putut să aprecieze credibilitatea și fiabilitatea declarațiilor sale (*supra*, pct. 3-6). Curtea de apel s-a limitat să constate că procedura fusese respectată, fără a examina dacă lipsa acestui martor putea afecta caracterul echitabil al procesului (*supra*, pct. 6). Procedând astfel, curtea de apel nu a efectuat o examinare amănunțită a credibilității martorei I.N. și a fiabilității declarațiilor sale (a se vedea, *a contrario*, *Schatschaschwili*, citată anterior, pct. 146-150). Având în vedere contextul special al cauzei, această instanță ar fi trebuit să abordeze cu prudență declarația lui I.N., cu atât mai mult cu cât aceasta era o importantă probă în acuzare (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Fikret Karahan împotriva Turciei*, nr. 53848/07, pct. 53, 16 martie 2021). Rezultă că, în speță, s-au luat foarte puține măsuri procedurale pentru a compensa imposibilitatea apărării de a o audia în mod direct pe I.N. Aceasta reprezintă o garanție procedurală importantă, de natură să protejeze dreptul la apărare al inculpatului, absența acesteia având o mare pondere la punerea în balanță a examinării caracterului echitabil general al procesului în raport cu art. 6 § 1 și 3 lit. d).

13. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că faptul că reclamantul nu a putut, în nicio fază procesuală, să pună întrebări martorei I.N. ori să solicite audierea acesteia a făcut ca procesul să fie inechitabil în ansamblu. Prin urmare, au fost încălcate art. 6 § 1 și 3 lit. d) din Convenție.

CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

14. Reclamantul solicită 20 000 de euro (EUR) pentru prejudiciul moral pe care susține că l-a suferit și 5 532,62 de euro (EUR) pentru toate cheltuielile de judecată (inclusiv 5 130 EUR cu titlu de onorariu pentru reprezentare în fața Curții; 170,69 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în cursul procedurii în fața Curții și 231,10 EUR pentru cele efectuate în cursul procedurii în fața instanțelor naționale). Cu privire la cheltuielile de judecată, solicită ca această sumă să fie plătită direct în contul bancar al avocatului său.

15. Guvernul consideră că o constatare a încălcării ar putea constitui o reparație suficientă și că sumele solicitate sunt excesive în raport cu jurisprudența Curții.

16. Curtea acordă reclamantului 6 000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

17. Având în vedere documentele de care dispune și jurisprudența sa, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantului suma de 3 400 EUR pentru toate cheltuielile, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit. Această sumă se plătește direct avocatului său.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că au fost încălcate art. 6 § 1 și 3 lit. d) din Convenție;
3. *Hotărăște*:
 - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
 - i. 6 000 EUR (șase mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;
 - ii. 3 400 EUR (trei mii patru sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de judecată, sumă care se va plăti direct avocatului său;
 - b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

HOTĂRÂREA ANDI MARIUS IONESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 29 martie 2022,
în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulament.

Ilse Freiwirth
Grefier adjunct

Gabriele Kucsko-Stadlmayer
Președinte